

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) 2023

Finansforetakenes bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Seminar Betalingssystemer og IT i finanssektoren

Olav Johannessen, Seksjonssjef tilsyn IT og betalingstjenester, 30. mai 2023

- ✓ **Viktigheten av robust finansiell infrastruktur**
- ✓ **Digitalt trusselbilde og kriminalitet**
- ✓ **IKT-hendelser og avdekkede sårbarheter**
- ✓ **Tilgjengelighet til tjenestene**
- ✓ **Svakheter og sårbarheter avdekket ved tilsyn**
- ✓ **Foretakenes vurderinger**
- ✓ **Utkontraktert IKT-virksomhet**
- ✓ **Tap ved svindel**
- ✓ **Misbruk av innloggingsinformasjon**
- ✓ **Digital robusthet og samarbeid om sikkerhet**
- ✓ **Vurdering av risikobildet**

Viktigheten av robust finansiell infrastruktur

Foto: Einar Aslaksen

- Grunnleggende for finansiell stabilitet og velfungerende markeder
- Kompleks, sammensatt, mange aktører og leverandører
- Gjennomføring av betalinger og transaksjoner i finansielle instrumenter
- Svikt kan gi samfunnsmessige konsekvenser
- Manglende robusthet hos én enkelt aktør – svakt ledd
- Sensitiv informasjon på avveie – svekke tillit

Digital trusselbilde og kriminalitet

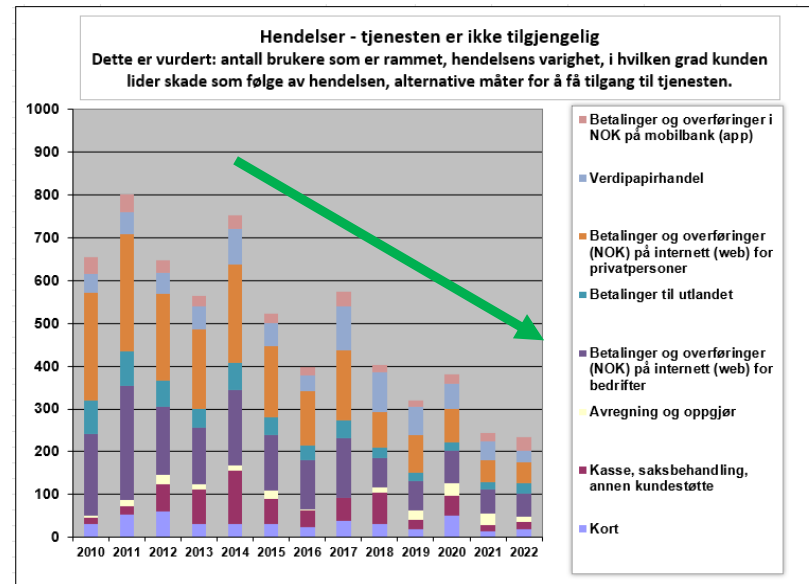
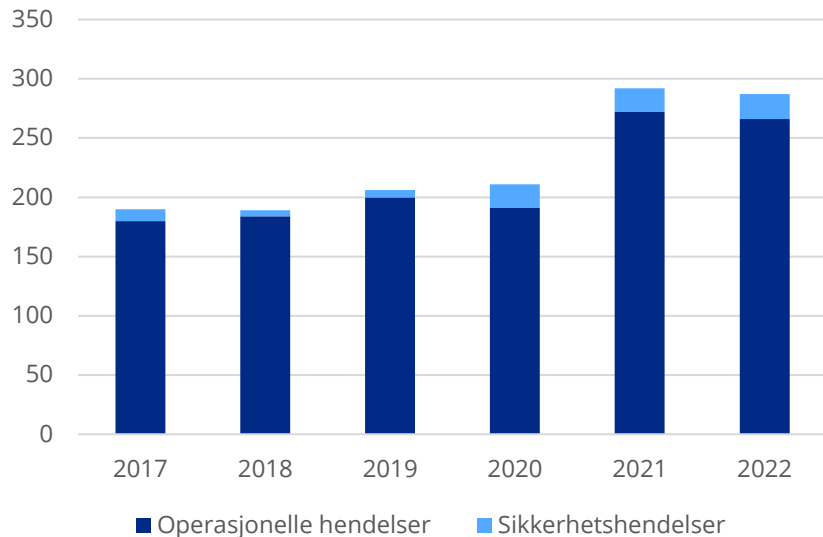
- Trusselbildet i stadig endring
- Færre angrep på finansiell infrastruktur. Digital kriminalitet øker
- Organiserte kriminelle - fremmed etterretning
- Trusler
- Økt oppmerksomhet på
 - faren for systemiske cyberhendelser
 - viktigheten av digital robusthet og motstandsdyktighet
- Systemer for å avverge angrep stadig bedre

Foto: Colourbox

Ingen IKT-hendelser med konsekvenser for finansiell stabilitet i 2022

- Foretakenes driftsstabilitet var tilfredsstillende og bedre enn tidligere år
- Tilgjengeligheten til tjenestene vurderes som bedre i 2022 enn i de foregående årene

Svakheter og sårbarheter avdekket ved tilsyn

- Arbeid med krisehåndterings- og beredskapsplaner
- Etterlevelse av gjeldende regelverk ved utkontraktering
- Oppfølging av leverandører, spesielt etterlevelse av krav til sikkerhet
- Involvering i leverandørens test av kriseløsninger
- IKT-kompetanse i andre forsvarslinje (etterlevelsesfunksjonen)
- Arbeid med datakvalitet
- Transaksjonsovervåking hvitvasking og terrorfinansiering
- Håndtering av sikkerhetsrelaterte kundeklager

Foretak og leverandørers vurdering av sentrale risiko- og sårbarhetsforhold knyttet til IKT-virksomheten

- Manglende oversikt kontroller i foretakets internkontroll
- Manglende kompetanse
- Mangler i sikkerhetsarbeidet
- Komplekse verdikjeder og knapphet på IKT-ressurser
- ID-tyverier
- Økt kompleksitet i systemporteføljen
- Høy utviklingstakt - risiko knyttet til endringshåndtering
- Mangler i beredskapsarbeidet
- Mangler i tilgangsstyring
- Mangler eller feil i data

Manglende tilgang på IKT-ressurser i kombinasjon med økt fare for angrep representerer etter Finanstilsynets vurdering en vesentlig risiko.

Utkontraktert IKT-virksomhet

Foto: Colourbox

- 240 meldinger om utkontraktering
- Økt bruk av skytjenester for både applikasjons- og infrastrukturtjenester
- Økning i antall plattformer å forholde seg til
- Ved utkontraktering
 - Vurdere risikoforhold
 - Sikre nødvendig kompetanse
 - Oppfølging inngå i foretakets system for risikostyring og internkontroll
- Utreddelsesplaner (Exit-planer)

Enkelte avtaler oppfyller ikke IKT-forskriftens krav om rett til innsyn, revidering og tilsyn

Tap ved svindel og angrep mot betalingstjenester

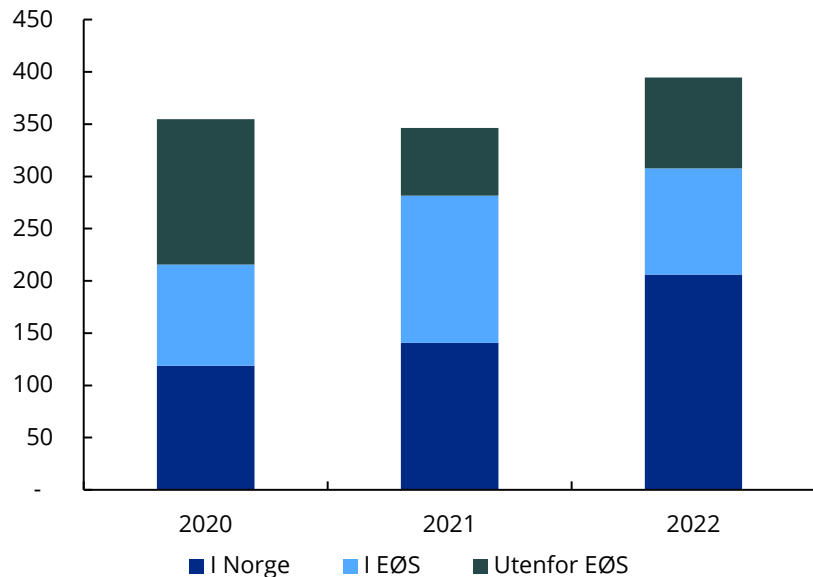
(beløp i mill. kroner)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
TOTAL SVINDEL BETALINGSKORT	146,6	148,7	189,1	147,6	162,1	219,2
ANTALL KORT RAMMET AV MISBRUK (H1 2019)	68 162	65 024	34 999			
ANTALL TRANSASJONER MED MISBRUK (H2 2019)			110 580	205 000	147 000	156 402
TOTAL SVINDEL NETTBANKER (H1 2019)	7,6	28,4	3,6			
TOTAL SVINDEL KONTOBETALINGER (H2 2019)			301,0	355,5	346,5	394,9
SAMLEDE TAP				503,1	508,6	614,1

(tall i prosent)	2021	2022
SVINDEL BETALINGSKORT AV TOTAL TRANSASJONSVERDI	0,020	0,021
SVINDEL BETALINGSKORT AV TOTALT ANTALL TRANSASJONER	0,006	0,006
SVINDEL KONTOBETALINGER AV TOTAL TRANSASJONSVERDI	0,00097	0,0009

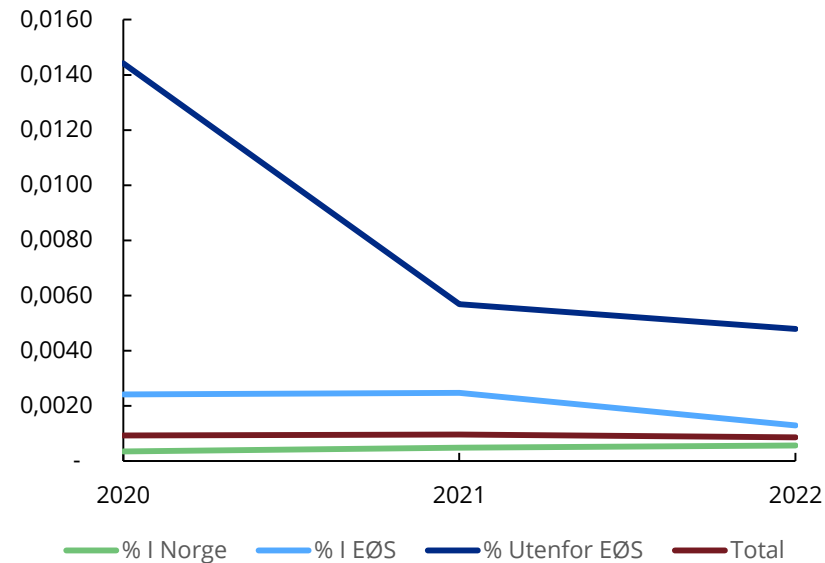
SVINDEL KORTBETALINGER OG KONTOBETALINGER OMFATTER OGSÅ TAP VED SOSIAL MANIPULERING

Utviklingen i tap ved svindel knyttet til kontooverføringer

Tap knyttet til kontooverføringer fordelt Fordelt på geografi i mill. kroner

Tap i prosent av totale kontooverføringer fordelt på geografi

Kilde: Finanstilsynet

Tap ved sosial manipulering

Sosial manipulering (beløp i mill. kroner)	2020	2021	2022
Svindleren manipulerer betaleren til en kortbetaling	9,2	16,6	21,5
Svindleren manipulerer betaleren til en kontooverføring	285,3	224,00	268,8
Totalt	294,5	240,6	290,3

Svindler utsteder betalingen (beløp i mill. kroner)	2021	2022
Svindel med betalingskort	145,2	202,1
– Hvorav svindel initiert gjennom fjernbetalingskanal (internetthandel)	136,0	180,6
– Hvorav svindel initiert via nærbetaling	9,2	21,5
Svindel med kontooverføringer	108,3	117,7

Misbruk av innloggingsinformasjon

Tyveri og misbruk av innloggingsinformasjon for finansielle tjenester

- BankID benyttes i stort omfang
- BankID-innloggingen ser forskjellig ut
- Krevende for brukerne å avgjøre om det er sikker nettsted
- Gir kriminelle bredt spekter av moduser i svindelvirksomheten

Misbruk av ansattes innloggingsinformasjon

- Tyveri av innloggingsdetaljer via en form for "man in the middel"-kriminalitet
- Elektronisk adgangsbevis, såkalt sesjonsobjekt
- Tilegner seg den ansattes rettigheter
- Kan benyttes til kriminelle handlinger

Foto: Colourbox

Digital robusthet og samarbeid om sikkerhet

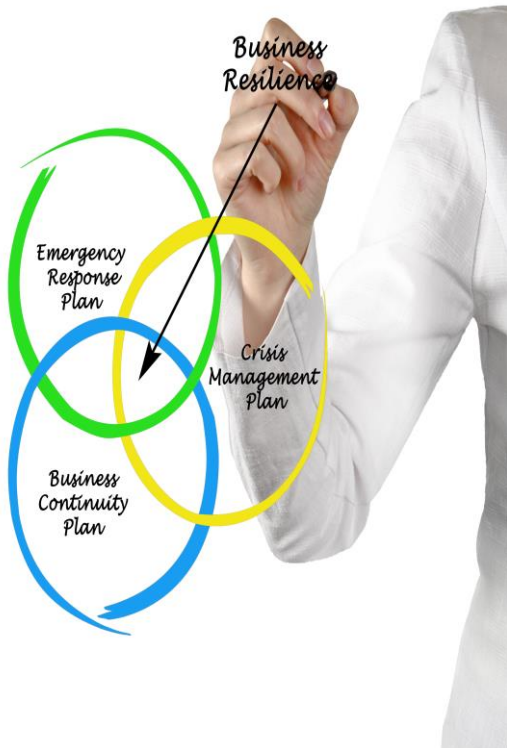
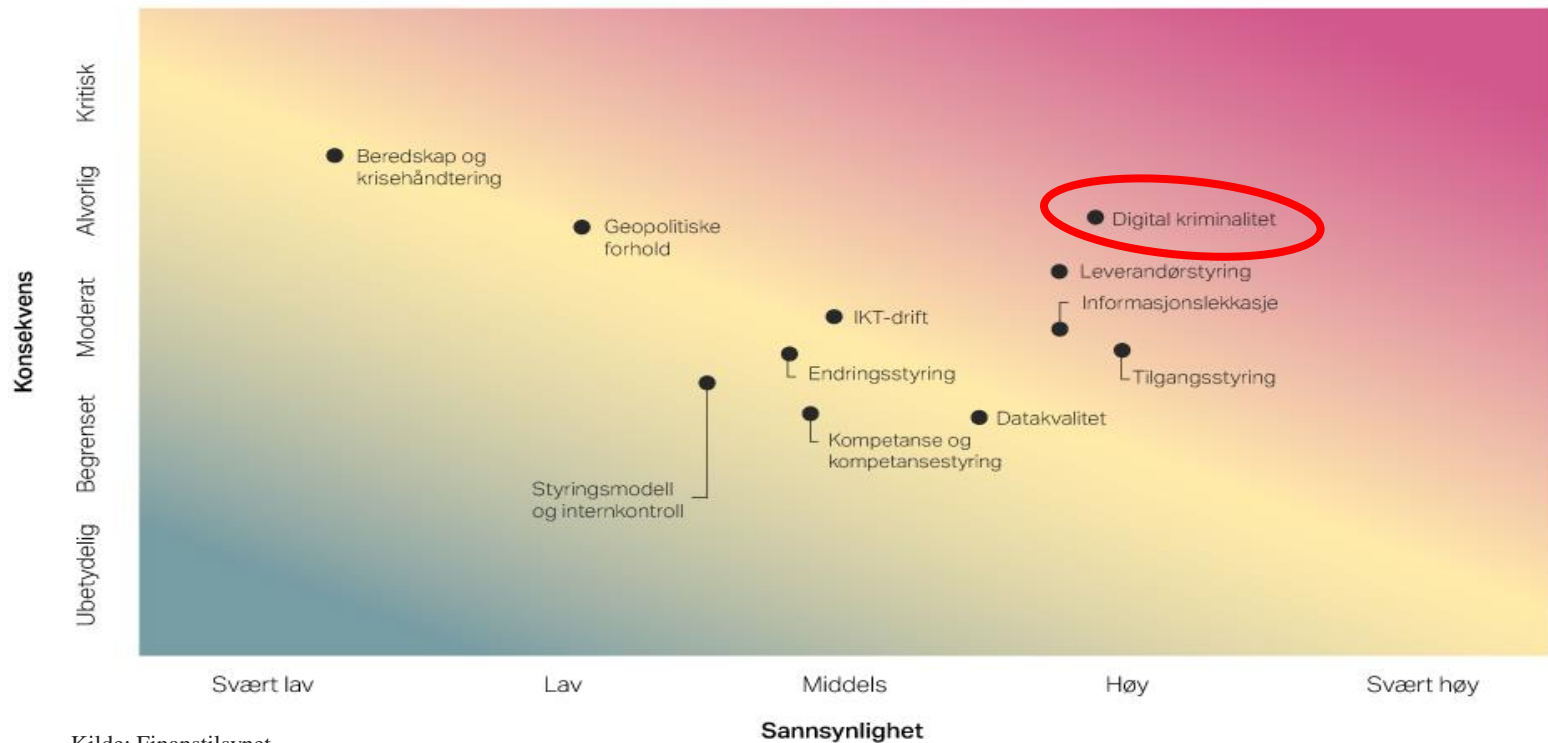

Foto: Colourbox

- **Styrke arbeidet på IKT-området og bedre IKT-sikkerheten for å opprettholde digital robusthet**
- **Tiltak for å motvirke, avdekke og gjenopprette hendelser og håndtere konsekvenser**
- **Nasjonale tiltak og samhandling**
 - BFI og rollen som SRM sammen med NFCERT
 - TIBER-NO -
 - Nasjonal / Nordisk samhandling gjennom NFCERT
 - Veikart for cybersikkerhet i finansnæringen - Finans Norge
- **EU-tiltak**
 - Regelverk for operasjonell digital robusthet (DORA)
 - Rammeverk for koordinering ved systemiske cyberhendelser i EU/EØS (EU-SCICF)

Finanstilsynets oppsummerende vurdering av risikobildet - Foretakene

Risiko knyttet til sårbarheter i foretakenes IKT-virksomhet

Kilde: Finanstilsynet

Den finansielle infrastrukturen er robust

- + Ingen IKT-hendelser i 2022 med konsekvenser for finansiell stabilitet
- + Tilfredsstillende driftsstabilitet
- + Tilgjengeligheten til tjenestene tilfredsstillende
- + Sentrale aktører kontroll på driftssituasjonen og iverksatte nødvendige tiltak raskt ifm. krigen i Ukraina
- + Beredskapen i betalingssystemet styrkes jevnlig
- + Arbeidet for å håndtere digital kriminalitet og operasjonell svikt

- Trusselbildet i stadig endring
- Digital kriminalitet mer kompleks, sammensatt og øker

Med bakgrunn i det digitale trusselbildet bør foretakene fortsatt styrke arbeidet på IKT-området for å opprettholde en robust finansiell infrastruktur ved å redusere sannsynligheten for operasjonelle hendelser, øke motstandsdyktigheten mot digital kriminalitet og bedre IKT-sikkerheten generelt.

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY